

L'ALCALDE OLÍMPIC I POSTMODERNISTA

Maragall, l'esperança socialista

Pasqual Maragall (Barcelona, 1941) és l'alcalde olímpic i postmodernista de Barcelona. Tot i això, ací parla, sobretot, com un dels líders més qualificats del socialisme català.

Hereu d'una brillant saga de patricis barcelonins, assenyat i arrauxat, Maragall és l'esperança socialista.

Vicent Martí

En el Diàleg a Barcelona que va tenir amb Maria Aurèlia Capmany, vostè hi diu: «Jo em sento una mica hereu dels burgesos, de la ciutadania burgesa. Jo els criticaria, però, com tota generació crítica l'anterior».

—Sí, i intento explicar-me. Aquí, a Catalunya, i a tot Espanya, la burgesia, amb la guerra civil, se'n va passar, es va equivocar, va cometre un gran error històric. Va guanyar la guerra, però històricament va perdre el seu paper per molt de temps. Perquè, al capdavant, el que ha passat és que qui ha conduït Espanya als objectius pendents des del 98, si no des de 1812, ha sigut l'esquerra. I, en aquest sentit, som hereus d'alguns projectes que la burgesia no va poder, voler o saber fer, inclosa la catalana.

De manera que tot això que la burgesia no ha pogut desenrotllar, per les raons que siguin, al final, ha de ser l'esquerra la que faça l'Estat de les autonomies, entre altres coses. Entrar a Europa, no fer l'orni a Amèrica, no fer absolutament l'ase davant els americans. Tots els americans, des de la Patagònia fins a dalt de tot. Reconvertir una indústria que ja va néixer malament amb el Franco, o abans, potser. Lluitar contra una colla de vicis nacionals. Arreglar l'economia...

—¿Gestionar la crisi?

—En el cas espanyol aquesta anàlisi no és vàlida. Aquí el que hem gestionat és la crisi de l'Estat espanyol, que ve, com a mínim, del 1898. El que hem gestionat és una autèntica crisi secular

de l'Estat espanyol, s'està acabant amb l'antic i posant-ne de peu un de nou.

—Vostè també ha definit Espanya, les Espanyes, més que com una realitat, com un projecte engrescador...

—Sí, sí, Espanya és una realitat contradictòria, difícil de definir, encara que potser no ens hem d'escarrassar-hi, perquè ja ho ha fet massa gent durant massa temps. Per a mi és un projecte engrescador, sí, de pobles autònoms que, finalment, troben un marc que els permet la seva pròpia i lliure respiració, i que tiren endavant junts, no perquè els obliguen, sinó perquè volen. En aquest sentit, formen un estat que no és la vergonya d'Europa, sinó que és un estat que pot anar dignament pel món.

—Un estat que, si ga com siga, ha de generar necessàriament un nacionalisme. Es parla de l'aparició d'un neonacio-

nalisme espanyol...

—Se'n parla i se'n parlarà, em temo. Hi ha un nacionalisme català, més o menys extremista, que s'autojustifica per l'existència d'un neonacionalisme espanyol que s'ha de combatre... És clar, aleshores hauríem de començar per distingir. Perquè una cosa és el nacionalisme espanyol de Franco i una altra és el nacionalisme espanyol de Guerra, o de Solchaga, és igual.

El de Franco és el nacionalisme pur, que beu en les mateixes fonts que el de Hitler i el de Mussolini, etc. Mentre el de Guerra és un cert orgull, que jo no veig massa inconvenients a compartir, si resulta que anem millor des del punt de vista internacional. Aquest ja no és un nacionalisme entès a la clàssica, amb totes les seves connotacions de xovinisme, folklorisme, cofoisme, inte-

riorisme, tancament a l'exterior... Tot el contrari, és aquell mínim de nacionalisme que s'ha de tenir per ser internacionalista, per poder entrar dignament en el concert mundial.

—Amb tot, alguns socialistes catalans sí que veuen com un perill aquest neonacionalisme...

—¿Pot haver-hi un perill?... jo no vaig entendre la críptica frase que no fa massa va escriure en un article Jaume Lorés: «L'autèntic perill no és l'Estat espanyol, sinó el nacionalisme espanyol, i que l'estat, amb tota la seva inèrcia burocràtica, en el fons, res, més aviat és també víctima del nacionalisme espanyol». Això podia ser vàlid en el temps de Franco, però dir-ho ara, en el temps de Solchaga, per entendre'ns, doncs no.

—Exactament, ¿què és el que no entén de la frase de Lorés?

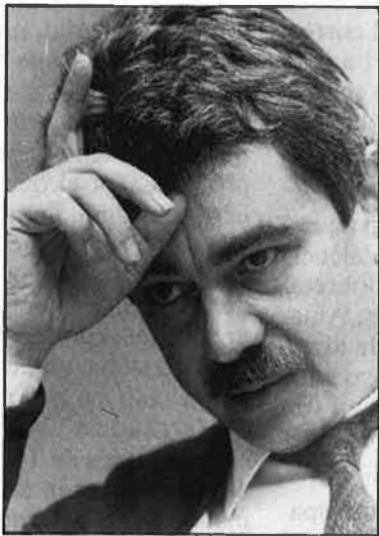
—El problema no està que siguem víctimes d'un espanyolisme anticatalà, per dir-ho així, en el nostre cas. Un component que evidentment hi és, però que no em sembla, ni de bon tros, ni el més important ni el que tingui més pes. En la meua opinió és més rellevant que hi ha un estat d'origen centralista i jacobí, que té unes inèrcies, i que és refractari a tot el que sigui descentralització i diferència. Però més com a fenomen ideològic, no sé si m'explico.

—S'explica.

—Jo estaria de la banda, doncs, dels que opinen que el que s'imposa, sobretot, és una reforma de l'estat i no tant dels sentiments. També dels sentiments, però la mínima necessària; si no, ens passarem la vida discutint què és Espanya, què és Catalunya, què és cadascú, i això pot ser funest.

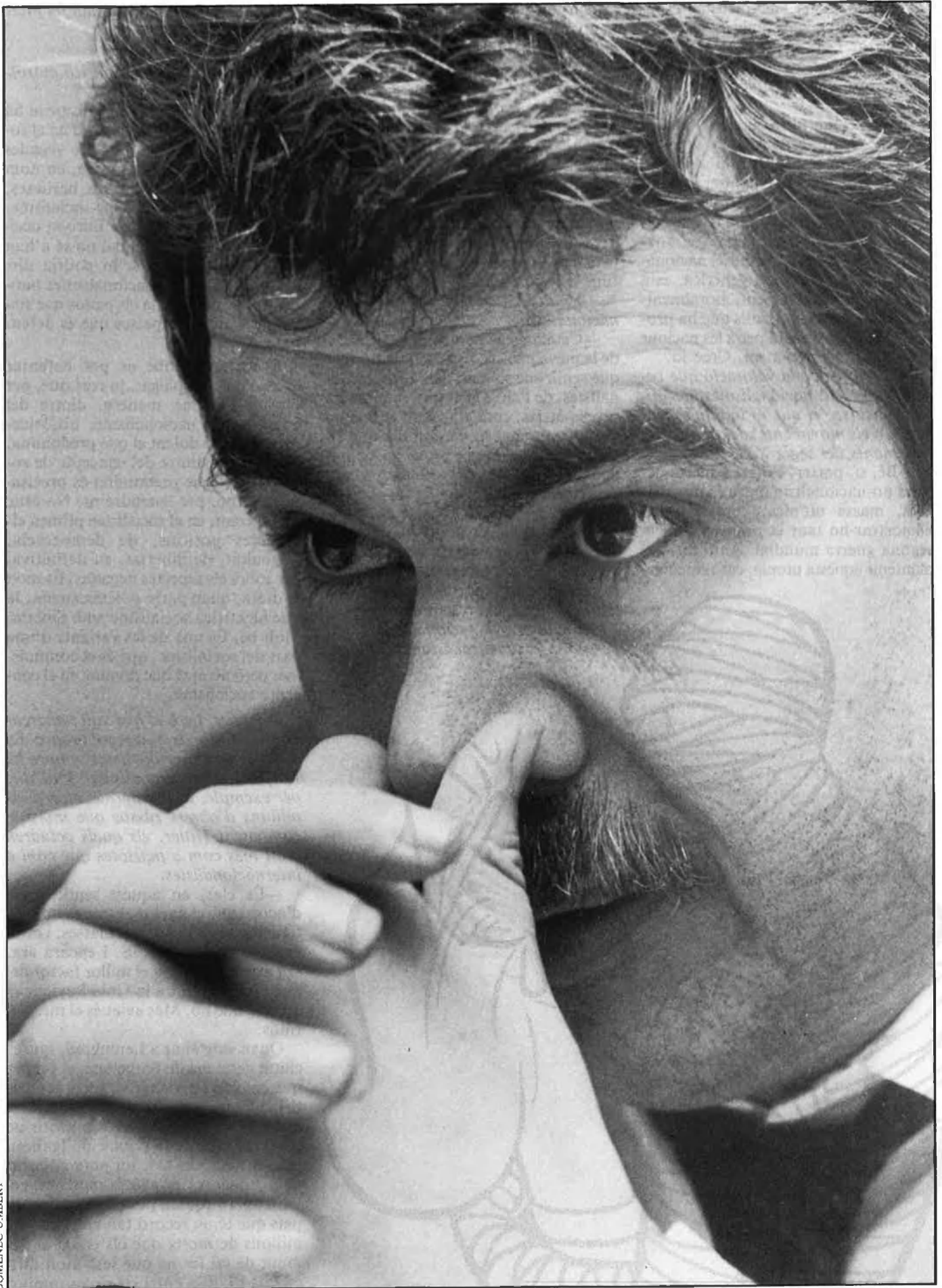
—La seva lectura positiva del nacionalisme de Guerra...

—No, no, és que jo no ho considero nacionalisme en un sentit estricte. Si ho considerés nacionalisme, no en faria una lectura positiva, com en diu vostè. Perquè jo no sóc massa partidari dels nacionalismes. De cap. Si hi ha-

Tractem que no peti tot plegat.

DOMÈNEC UMBERT

gués realment un nacionalisme espanyol agressiu, potent, jo hi estaria prou en contra.

—En aquest context, ¿com s'ha d'entendre «Yo también soy charnego?».

—Això és una altra qüestió. Vull dir, jo m'he sentit espanyolista a Nova York, per exemple. I tu t'hi sentiries, vivint a Nova York. Quan ser *spanish* significa ser compatriota dels porto-riquenys, que formen part d'una cultura que no és la dominant. Ara, ¿nacionalista?, no. No, perquè el nacionalisme, com a categoria genèrica, està condemnat històricament, moralment. Després de tots els estralls que ha provocat, ja no serveix ni per a les nacions oprimides, pràcticament. Crec jo.

—Al marge de la valoració que cadascú faça dels nacionalismes, negativa o positiva, el que és indubtable és que són els moviments socials més determinants del segle XX.

—Bé, sí, potser. Potser aquesta actitud no-nacionalista meua és poc realista, massa utòpica, com semblen demostrar-ho tant la primera com la segona guerra mundial. Amb tot, cal mantenir aquesta utopia, cal alimentar-

la constantment, perquè, si no, se'ns menjaran els dimonis de la contradicció, del particularisme, de l'egoisme, i això no pot ser.

Segurament, ja vaig massa de pressa en aquesta condemna moral del nacionalisme, en aquestes circumstàncies. Entenc perfectament que hi hagi molta gent que pensa exactament el mateix que jo, i es deixa dir nacionalista. Ho entenc i ho admito, no sóc gens dogmàtic del meu no-nacionalisme. De manera que aquesta és una qüestió molt personal. Jo, senzillament, prefeixo definir-me com a catalanista.

—¿Quina diferència fa vostè entre nacionalisme i catalanisme?

—Catalanisme perquè és l'estimació de la meua pàtria concreta, i no tinc perquè sentir-me solidari dels altres nacionalistes, de l'altra gent que s'estima les seves pàtries, com si fóssim una categoria comuna. No em sembla que sigui res que es pugui posar en comú, això. Precisament és particular. Un és catalanista i prou. ¿Ha de ser solidari dels que són nacionalistes de no sé on, de França, d'Espanya, del Quebec o de la Ligúria? Francament, no. Crec que és un sentiment per a portar-lo una mica a casa, poc exportable. No és una teoria política, és un sentiment i prou.

—En nom del nacionalisme s'han perpetrat força barrabassades. En nom

del socialisme també se n'han fet moltes, de bestieses...

—Evidentment...

—¿Això també desqualifica moralment el socialisme?

—Jo diria que en el socialisme hi ha matisos bastant decantats. Hi ha el socialisme real, que se'n diu de vegades per no parlar de comunisme, en nom del qual s'han fet moltes bestieses, moltes. Hi ha el socialisme-socialisme, la socialdemocràcia de l'Europa occidental, en nom de la qual no se n'han fet massa... també se'm podria dir: «Home, és que de nacionalismes també n'hi ha dos. Hi ha els països que són imperialistes i els països que es defensen».

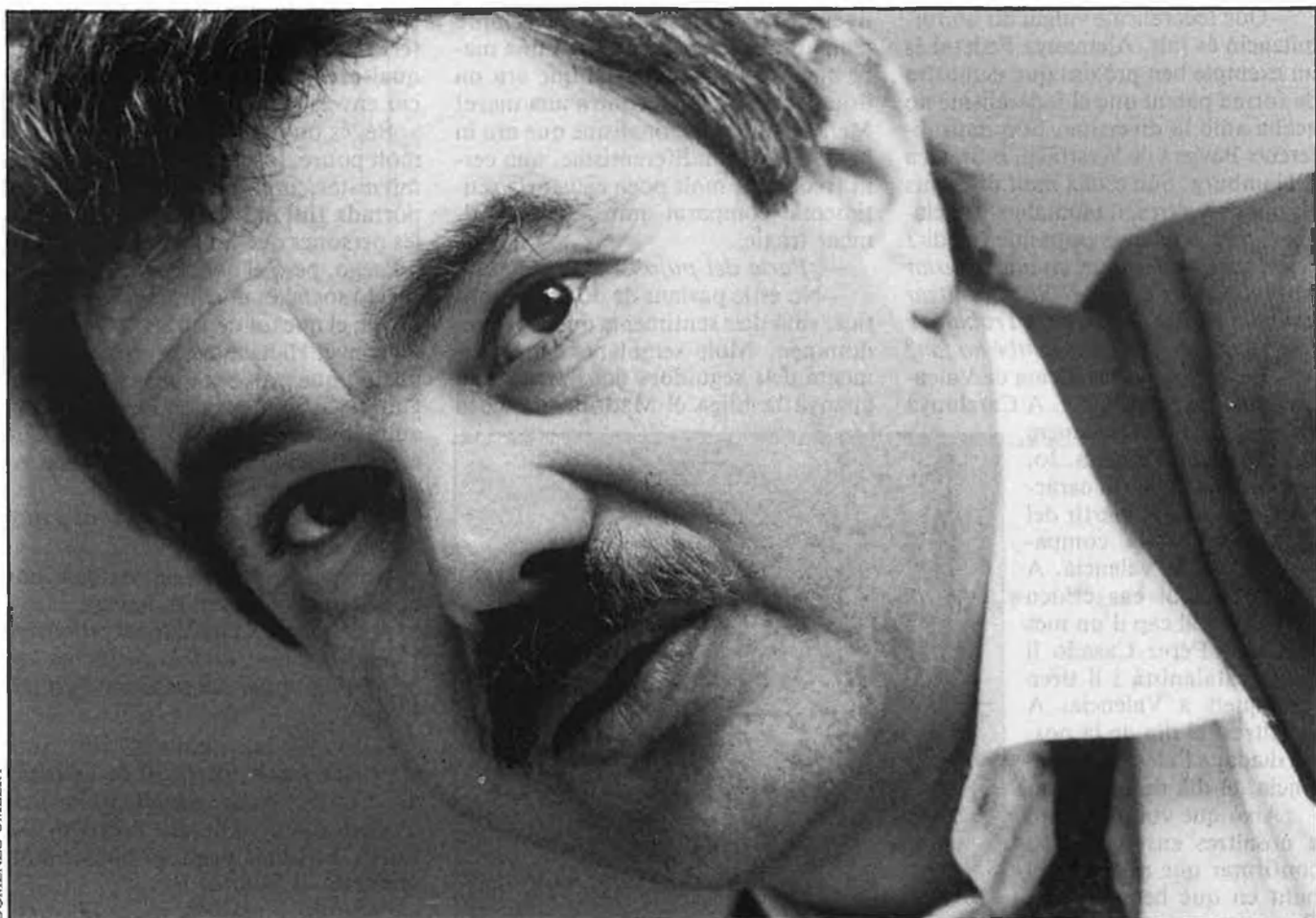
D'acord. També es pot defensar això. Però, tot plegat, jo crec que, per dir-ho d'alguna manera, dintre del concepte de nacionalisme, històricament, és allò dolent el que predomina. Mentre que dintre del concepte de socialisme el que predomina és precisament el bo, per entendre'ns. No estic sacralitzant, en el socialisme primer els aspectes positius, de democràcia, d'igualtat, de llibertat, en definitiva, per sobre els aspectes negatius. És molt la dreta, quan parla polèmicament, la que identifica socialisme amb Sibèria. Molt bé. És una de les variants d'una part del socialisme, que és el comunisme, però no és el que domina en el concepte socialisme.

—Potser, però el que vull remarcar és que, dintre de qualsevol branca del socialisme, el nacionalisme sempre ha vençut l'internacionalisme. Vull dir, per exemple, la II Internacional o els milions d'obriers russos que moriren combatent Hitler, els quals actuaren molt més com a patriotes que com a internacionalistes.

—És clar, en aquest sentit, estic d'acord que el nacionalisme és un sentiment que ha mogut les masses, i molt especialment a l'URSS. I encara ara. Dit això, ¿és aquest el millor factor del que està succeint a la Unió Soviètica? Jo crec que no. Més aviat és el més perillós.

Quan vaig anar a Leningrad, que és ciutat germana de Barcelona, el primer que em van fer visitar va ser el cementiri... lògicament, d'altra banda, perquè durant el setge nazi van morir-ne el 40 per cent de la població. Tothom té una tieta, un avi, un pare enterrat allà. I penses, tot açò és molt respectable, però ¡quina por! Pensem en un país que té un record tan viu dels vint milions de morts que els pesen al damunt de tal forma que serà molt difícil que l'URSS corri els riscos mínims

Aquí el que hem gestionat és la crisi de l'Estat espanyol.

que s'han de córrer perquè hi hagi pau. El que vol que hi hagi pau se l'ha de jugar.

—Tarradellas acaba de declarar a Cambio 16 que «El federalismo és una gansada»...

—Sí, una bajanada. És clar, Tarradellas és molt de l'època que és. La generació actual, la generació Felipe-Pujol, diguéssim, la que està entre els 45 i els 55 anys, sap que una de les causes principals que van acabar tan dramàticament amb la República és justament l'ús que es podia fer, entre la majoria de les masses dels pobles d'Espanya, del fet de la singularitat de Catalunya i Euskadi, aleshores tan evident.

Efectivament, aquest sentiment contrari va ser el banderí per enganxar les majories, perquè les minories s'hi mobilitzaren en defensa de la cartera. Els que van dir que preferien «una Espanya roja antes que rota», la preferien *rota* abans que *roja*, això segur. ¿Per què van dir això? Perquè sabien que d'aquesta manera enganxaven el camperol castellà. El camperol castellà no s'enrolava amb Franco per motius socials, ben cert. Hi havia també el tema religiós, però la bandera de la «unidad

de la patria» i de l'antiseparatisme, això, era molt fort.

—¿D'ací la cautela generacional?

—Sí, passats els anys i pagats els preus que hem pagat per aquesta tragèdia tots plegats, la generació que governa avui n'és conscient d'això, i ha dit: «Fem les coses pam a pam». I podrà ser que les singularitats hi siguin, però que hi siguin simultàniament, en un procés sense privilegis, que no trepitge ulls de poll; que tothom s'incorpori al projecte encara que no sigui per raons de caràcter nacionalitari sinó d'eficàcia i descentralització.

O, com va dir Bono, president de Castilla-la Manxa, en una conferència a Barcelona, de les disset que ha organitzat el nostre Ajuntament amb tots els presidents autonòmics: «La nostra autonomia no és filla de la història ni del sentiment, sinó de la raó i de la Constitució. La nostra legitimitat és d'exercici, i no d'origen».

De manera que jo crec que l'esquema de l'Estat de les autonomies és bo. Sobretot si es té l'habilitat de saber que, juntament amb «el café para todos», hi ha la asimetria, els ritmes, les velocitats, que, efectivament, estan existint. És bo si es té la intel·ligència

d'admetre, com diu la ponència-marc del PSC: «que no hi ha autonomies privilegiades, però hi ha autonomies precursors». I aquesta és una mica la quadratura del cercle d'aquest problema.

—És a dir, el federalisme.

—Sí, si no oblidem que existeixen dos tipus de federalisme. Hi ha el federalisme d'unió entre entitats sobiranes. I hi ha el federalisme descentralitzador a partir de la unitat, que és el que nosaltres hi apuntem.

—¿Un federalisme que tinga com a objectiu final una igualtat de competències?

—L'horitzó final, sí, ha de ser un sostre de possibilitats més o menys igualitari, on vagin accedint cada autonomia al seu ritme, és clar. Ahir vaig llegir no sé on que s'hi demanava «la simultaneidad de los techos competenciales». Això és una bajanada. Si ens hem d'esperar a l'Ertzaina riojana, ens podem tirar un segle, potser. Cosa que no vol dir que no estigui oberta la possibilitat que, en un estat més federalitzat, totes les autonomies, inclús les més petites, tinguin un cos de guarda rural, si cal.

—¿Un federalisme uniformitzador?

—Que federalisme vulgui dir uniformització és fals. Alemanya Federal és un exemple ben pròxim que demostra de forma patent que el federalisme no acaba amb la diversitat. Són molt diferents Baviera de Westfàlia, o Bremen d'Hamburg. Són estats molt diferents els uns dels altres, i, tanmateix, funciona. *E pure si muove*, ¿saps què vull dir?

—*Vostè va declarar, en una anterior entrevista en EL TEMPS, sintonitzar amb els Països Catalans. ¿Troba que els socialistes valencians també ho fan?*

—Entenc que el problema de València és delicat, complicat. A Catalunya els socialistes ho entenem per experiència directa. Jo, a vegades, explico el caràcter més o menys màrtir del socialisme català comparant-lo amb el valencià. A nosaltres aquí ens criden botiflers, i al cap d'un mes a Ricard Pérez Casado li diuen catalanista i li tiren tomàquets a València. A nosaltres, el dia de la nostra diada; a l'alcalde de València, el dia de la vostra.

¿Això què vol dir? Això a nosaltres ens tendeix a confirmar que estem en el punt en què hem d'estar. Tractant que no peti tot plegat. Tenim tantes resistències encara, o extremistes d'una i altra banda, al País Valencià, a Catalunya, a les Illes, que l'únic que podem fer és el que estem fent. La via que nosaltres seguim, que no és gens agradosa, segurament és l'única possible. És més còmode cridar *Visca Catalunya lliure* i avall...

—Però...

—Per cert que en una concentració de mutilats de guerra de la República, al Poble Espanyol, i n'hi havia de tot Espanya, al final del meu parlament vaig cridar *Visca Catalunya lliure* i *Visca l'Espanya Federal*. Però amb el soroll que es va organitzar al primer crit, ja no es va escoltar el segon. De manera que a mi no em costa cridar *Visca Catalunya lliure*, però has d'afegir *Visca l'Espanya Federal*, carai. Siguem conscients, tots plegats, a quin joc estem jugant.

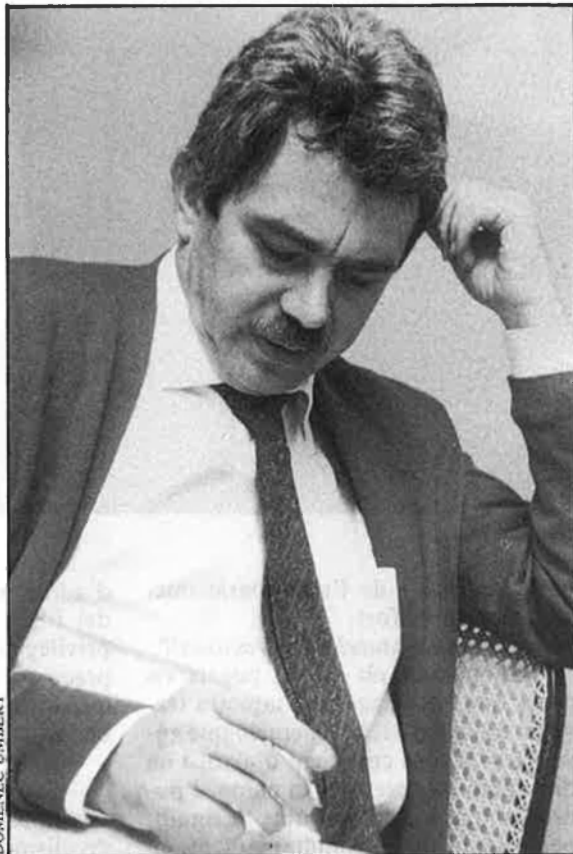
—*A l'Oda a Espanya del seu avi...*

—«Espanya, Espanya, retorna en tu/arranca el teu plor de mare...». S'ha de tenir en compte, d'entrada, que Maragall hi parla com un fill. És veritat que acaba dient «Adéu Espa-

nya», però comença i parla sempre com un fill, és una acusació a una mare massa rígida... Allò sí que era un drama grec, ¡un fill contra una mare! Mentre que el nacionalisme que ara hi ha aquí es un indiferentisme, una certa fredor, de molt poca categoria sentimental comparat amb aquell sentiment tràgic.

—*¿Parla del pujolisme?*

—No estic parlant de doctrina política, sinó dels sentiments que més predominen. Molt semblants als sentiments dels seguidors del Barça quan guanya la Lliga el Madrid, una cosa

DOMÈNEC UMBERT

A mi no em costa cridar Visca Catalunya Lliure...

d'aquest nivell de passions, bastant baixet. El sentiment de Maragall, que era més dur en el judici que feia d'Espanya, tanmateix, era més fraternal, en tot cas més filial, més emparentat. I, per tant, tenia molta més qualitat.

—*Vostè ha definit el pujolisme com a conjuntural...*

—Tot nacionalisme tendeix a ser accidentalista.

—*¿En quin sentit?*

—En el sentit que, si tu preguntes, ¿vostès són independentistes o no? Depèn. ¿Vostès són partidaris d'un pacte federal sòlidament establert? Depèn. ¿Vostès són monàrquics o republicans? Depèn. ¿Vostès, què volen? «Nosaltres som partidaris del que va bé per a Catalunya». És clar, la definició del na-

cionalisme és utilitzar com a únic criteri de bondat o maldat per valorar qualsevol fet o persona, la seva relació envers la pàtria.

Bé, és un tipus de moral de situació molt pobre, jo crec. Pot tenir una gran intensitat, una gran categoria moral portada fins al sacrifici més heroic en les persones que ho formulen, això no ho nego, però el que provoca com a situació social és una moral d'oportunitat, en el que tot depèn. Ara convé, ara no convé. Hi ha aquesta mena de complicitat que provoca que la gent entengui que si això es fa en benefici propi anirà bé, i, si no, no. No crec que aquest nacionalisme sigui una bona escola de civisme...

—*¿Existeix el pujolisme com a moviment social?*

—Jo crec que hi ha un nacionalisme que alguns en diuen pujolisme.

—*¿Amb quina anàlisi del pujolisme s'identifica més, amb la de Jaume Lorés o amb la del seu assessor Pep Subirós?*

—Ha, ha, ha... amb els dos. Amb el primer Lorés, però. El de la Taula de Canvi. Amb aquell estic més d'acord que en l'anàlisi posterior del Lorés. El Lorés primitiu que és molt semblant al Subirós tardà.

—*Lorés, si més no, no és tan virulent...*

—Deixant de banda els detalls i les expressions, etc., jo trobo que hi ha una concepció crítica del fenomen molt similar. I estic bastant d'acord amb tots dos. Hi ha un nacional-catolicisme passat per la coctelera de la modernitat, sobretot després de TV3, que dona un determinat producte social que és el que predomina. Una mena de nacionalisme molt epidèrmic, de molt poca profunditat, que té les bases sociològiques que tenia la situació anterior.

Fixa't què et dic: que té les bases sociològiques que tenia la situació anterior. No em facis dir cap altra paraula diferent, ¡eh! Per tant, confortable, però que no resistiria la prova de cap demanda de sacrifici seriós en nom de Catalunya. No la resistiria com a tal moviment social, individualitats al marge.

—*En l'hipotètic conflicte entre postmodernisme i postnoucentisme, vostè s'ha definit com més aviat postmodernista.*

—¿Tu has llegit el llibre de Trias, la *Catalunya-ciutat*?

—Sí. ¿S'hi identifica amb les tesis de Trias? ¿I amb l'anàlisi del mateix Trias en l'article «La España de las ciudades»?

—Home, amb aquelles frases que un

alcalde no té per què dir, ja que poden ferir molts ciutadans, jo no m'hi identifico. Però en l'esperit que hi ha darrere, sí. Sobretot amb el *Catalunya-ciutat*, que és al qual em vull referir. En el dilema si la ciutat és ordre o si la ciutat és creació, jo tendeixo a pensar el segon. Encara que també depèn del moment i el dia, però tinc més moments modernistes que noucentistes, per entendre'ns. Així com el Raimon Obiols és més noucentista que jo. Son pare, també.

—*El pare, és clar. ¿Per què Raimon Obiols?*

—Obiols és un home molt refinat, molt precís parlant. A Obiols li pots fer una entrevista, la pots gravar aquí (*assenyala el magnetòfon*), i tu no has de fer res. Surt coherent com un llibre. És molt primmirat, mai no fa res malament. Pot haver-se equivocat políticament, però mai no ha fet una cosa malament. Jo sóc més intuïtiu.

—*Potser un dels seus moments noucentistes va ser quan va citar Cambó davant del rei.*

—Potser. El discurs que Cambó va fer davant del rei l'any 4, i que jo he citat de vegades, i també davant del rei en una de les seves visites, és maco. Cambó li va dir: «Barcelona és una ciutat que no té llei». Era una manera de dir, també, que Catalunya no en tenia. Però ho va dir d'una forma molt gràfica: Barcelona, la Barcelona que vostè veu, és una ciutat que salta les rambles, venç les antigues muralles, va més amunt, s'enfila pels turons, i camina més enllà... doncs, aquesta ciutat desbocada no té llei perquè l'estat no l'ha entesa mai. No té llei i en necessita una. Això li vaig dir jo també al rei.

En Cambó, ja en aquell moment, va plantejar el problema en els seus termes. Per a nosaltres, era, és un bon precedent. És el moment de la Carta Municipal, de la nova llei especial de Barcelona que hem de fer. I aquest és el segon precedent, després del Consell de Cent.

—*¿La Corporació Metropolitana era un contrapoder?*

—Per a mi, és una història molt desafortunada que un determinat representant de la majoria, en un moment concret de la història de Catalunya, que és president de la Generalitat, digui que una institució que està fent la seva vida, i que és volguda i útil per als qui la formen, és un contrapoder.

Dir-ne contrapoder va ser una manera de començar una labor de demolició prèviament decidida perquè, en efecte, políticament, electoralment, aquest home ho veia així. Però no des del punt de vista institucional. No és

una institució creada per minar el poder de la Generalitat. ¿Contrapoder de Catalunya? No, no, en tot cas, contrapartit del seu partit. No els agrada que la realitat sociològica que representen vint-i-set municipis de l'àrea metropolitana tingui una expressió institucional perquè la seva presència electoral hi és més aviat escassa.

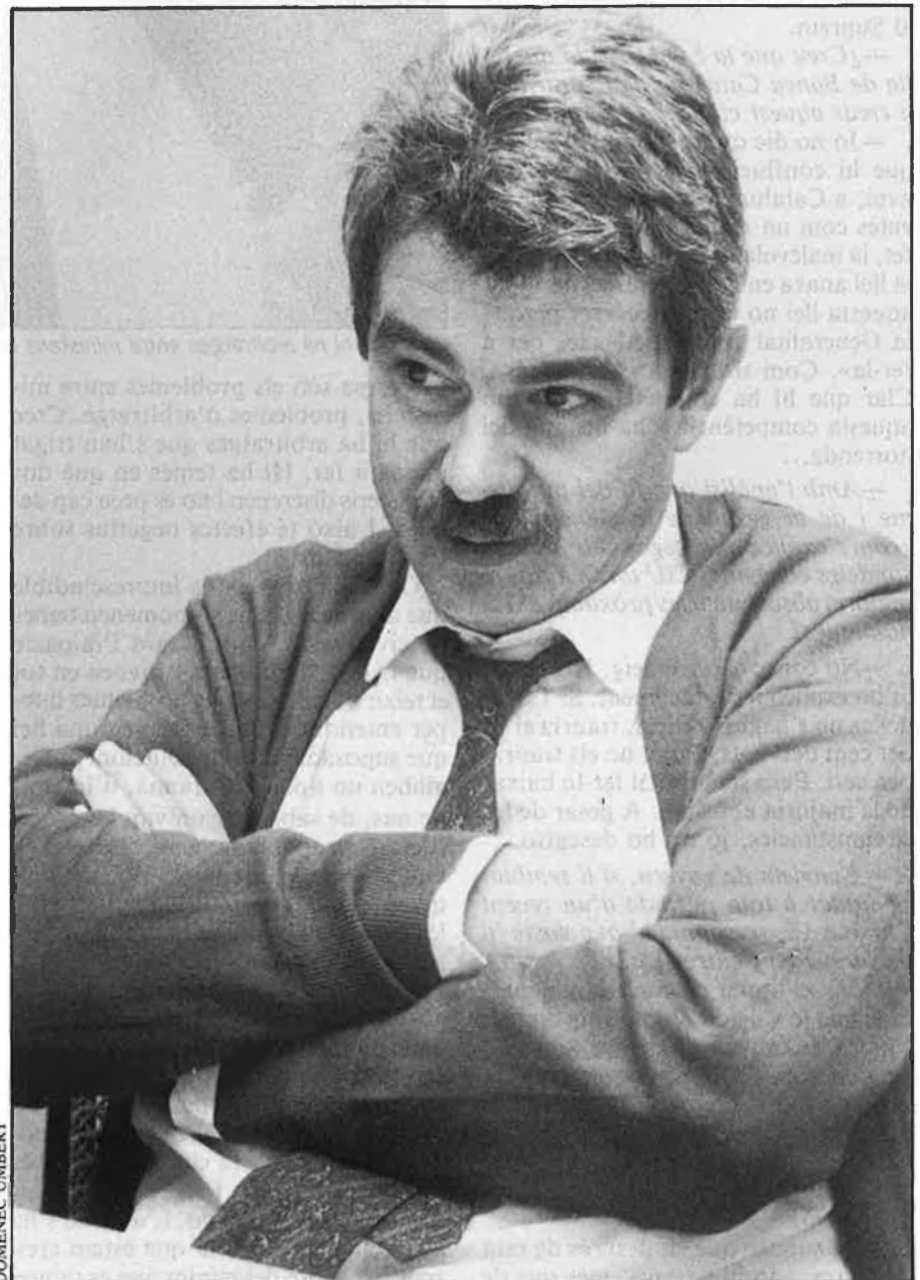
—*Les comarques...*

—Bé, bé... en Pujol no creu en les comarques. En absolut. I a mi m'ho ha dit: «Mira, les comarques les fem perquè l'Estatut ens obliga». Ell, en la carta que m'escrivi el 13 de gener, perquè m'escrivi sempre el dia del meu aniversari, diu: «Hem decidit eliminar la Corporació Metropolitana per dos motius, per dues concepcions fonamentals de Catalunya, diu ell: 1) La negociació de

la Catalunya hanseàtica. 2) La negació de la fragmentació de Catalunya. Es basa en dues negociacions, cosa que també es curiosa.

Amb la Catalunya hanseàtica, suposo que vol dir, perquè ell té un llenguatge una mica antiquat en política quant a metàfores i simbologia, les ciutats-estat del nord d'Alemanya. I la fragmentació vol dir qualsevol cosa que no sigui el tot, Catalunya i prou. Tota la resta, comarques, províncies, vegueries, res, això no interessa. I, per tant, molt menys la Corporació, que no controlava. És coherent amb la seva visió una mica totalitària, almenys totalitzant, de Catalunya.

—*El PSC no ha recorregut al Tribunal Suprem la llei que eliminava la Corporació. ¿Vostè n'era partidari?*

DOMÈNEC UMBERT

Catalunya viu en un estat d'excepció moral.

—Jo vaig ser partidari de plantejar la qüestió i no d'eludir-la. Primer, perquè la LLOT és profundament anti-constitucional i antiestatutària. És contrària a l'esperit de l'Estatut, que vol una regulació del fet metropolità, i no l'han donada, almenys no una bona solució, ni de bon tros millor que la d'abans. I contrària a la Llei Bàsica de Règim Local, que forma part del bloc constitucional.

Una altra cosa és que es pugui provar. Una altra és que la lletra de la llei ho permeti. I encara una altra que políticament convingui. Sobre aquest últim tema ens vam posar tots d'acord que no convenia per la senzillesa raó que a Catalunya la gent encara no ho hagués entès. Catalunya viu en un estat d'excepció moral, en el qual una llei dolenta no pot ser recorreguda al Suprem.

—*¿Crec que la LOAPA i la querrela de Banca Catalana han contribuït a crear aquest clima?*

—Jo no dic quins siguin els factors que hi conflueixin. Jo constato que avui, a Catalunya, recórrer podia ser entès com un atac a l'autonomia. De fet, la malèvola defensa que s'ha fet de la llei anava en aquesta direcció: «No, aquesta llei no es pot recórrer perquè la Generalitat té competències per a fer-la». Com si això fos un defensa. Clar que hi ha competència, i amb aquesta competència s'ha fet una llei horrenda...

—*Amb l'anàlisi que fa del pujolisme i de la gestió de la Generalitat, ¿com s'explica que, segons els primers sondeigs coneguts, CiU torne a traure majoria absoluta a les pròximes autonòmiques?*

—No conec cap sondeig. Home, jo m'ho explico molt fàcilment. Si Tarradellas no s'hagués retirat, trauria el 75 per cent dels vots. Pujol no els traurà, ben cert. Però serà difícil fer-lo baixar de la majoria absoluta. A pesar de les circumstàncies, jo no ho descarto.

—*Canviem de govern, si li sembla. El titular a tota portada d'un recent Cambio 16, ¿responia al que vostè hi declarava en l'entrevista?*

—No, el titular no corresponia massa al que jo vaig dir. Jo no vaig dir que s'havia de canviar el govern, o no ho vaig dir així. I sobretot no ho vaig dir quan va sortir. L'entrevista tingué lloc quinze dies abans, quan encara no s'havien barallat públicament dos ministres.

—*¿Però hi ha ministres esgotats políticament?*

—Sí, suposo que sí, després de tant de temps... jo hi parlava, més que de ministres, d'interàrees. A mi el que em

Crec que hi ha arbitratges entre ministeris que s'han trigat massa a fer.

preocupa són els problemes entre ministeris, problemes d'arbitratge. Crec que hi ha arbitratges que s'han trigat massa a fer. Hi ha temes en què dos ministeris discrepen i no es pren cap decisió. I això té efectes negatius sobre els ciutadans.

Com així mateix és imprescindible que abordem el que s'anomenen temes de civilització, com és ara l'impacte que la crisi d'autoritat provoca en tot el teixit social. Aquells problemes que, per entendre'ns, no demanen una llei que suposadament els solucionen. Demanen un tipus de tarannà, d'instint, de nas, de saber per on van les coses, d'estar prop de la gent. Potser en aquest aspecte es compta poc amb els qui estem més prop de la realitat: amb les autonomies, d'una banda, i, sobretot, amb els ajuntaments.

—*¿Parla de deixadesa de l'àrbitre?*

—Més que deixadesa és que està molt ocupat amb temes molt importants. La NATO és un tema urgent. ETA és un tema que crema, no pots perdonar no ser-hi. La inflació i el desastre econòmic d'aquest país fa cinc anys, també. I l'INI, que era un forat per a tots els contribuents i ara ja no. L'atur no s'ha absorbit, però sembla que estem creixent per sobre del mínim que es requereix perquè comenci a baixar...

Jo no em sento amb una gran força moral per anar a cridar respecte a aquest tipus de reclamacions que faig. L'únic que sí que dic és que tenen molt a veure amb la mena de qüestions que, en definitiva, els anys que vindran, decidirà el futur de l'esquerra, no sols a Espanya sinó a tot Europa.

—*¿Què caldria que fera l'esquerra, segons vostè?*

—Tractem de formular una teoria de l'esquerra que sigui més minimalista, que té a veure amb el municipalisme, amb els poders petits. Fragmentem més el poder. Acostem-lo a la gent. No abandonem del tot l'ideal de l'autogestió, tot i que possiblement l'hem de reformular en un llenguatge més del BOE que de llibre de filosofia. Confiam en la iniciativa de la gent, en la societat civil. Les idees es tenen baix i no dalt. L'estat no ha de tenir grans idees, ha d'ajudar a realitzar-les.

Caldrà, també, que els socialistes perdem una mica de desconfiança respecte l'empresa. L'empresa no té perquè ser dolenta. Segurament, si en aquest país es fan números, la solució de l'atur passa perquè es creïn moltes empreses petites de gent que no són necessàriament explotadors. Caminem aquest camí. □